

Författaren
**Sally
Salminen**
från Vargata

Född 25 april 1906,
död 18 juli 1976.

*"Ingen börd, ingen bildning, rike-
dom, sönhet eller ära ingenting
äger jag ...Inte ens en liten smula
sångröst. Men om jag skulle få bliva
någonting högt. En riktigt stor för-
fattarinna skulle jag vilja bliva."*

(Sally Salminen, 15 år, ur Upptäcktsresan, 1966)

Sally Salminen föddes i Vårdö Vargata som den åttonde i syskonskaran Salminen. Redan som flicka drömde hon om att få bli en stor författarinna och komma ut i världen. Efter folkskolan arbetade hon i kaptan Lundqvists skeppshandel i Vargata och senare som hemhjälp i Stockholm. Hon studerade målmedvetet på distans och törstade hela livet efter mer kunskap och bildning. Enligt Valdemar Nyman var Sally "...lärd som ett troll, denna Vargata-flicka".

"Nu har roman-läsefebern kommit över mig igen. Jag längtar så efter böcker" skriver Sally i sina dagboksanteckningar. Den här läsefebern botades ofta med böcker från boklådan - eller "biblioteket" - som fanns i Vårdöby. En rödhårig pojke hämtade ofta böcker åt Sally och hennes syskon. Pojken och även hans äldre bror var enligt Sally stora läshuvuden. Bröderna var sannolikt Robert och Karl Lindblom från Lillpost.

År 1930 emigrerade Sally till USA tillsammans med sin syster Aili och tog plats som hembiträde i New York. En semesterresa till hembygden blev "en repetitionskurs om folk och natur på Åland" och samtidigt startskottet för berättelsen om den starka Katrina, österbottniskan som blev hitlockad av en skrytsam sjöman. Tillbaka i sin kammare hos syskonen

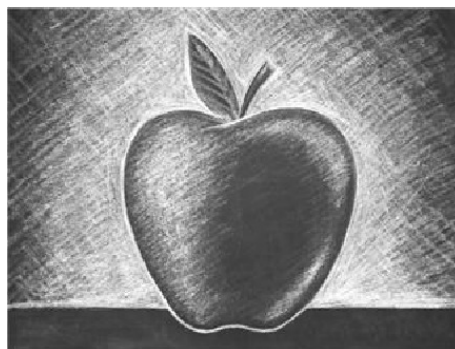
Maize i New York fick Sally för första gången tid att skriva. På knä vid sängkanten skrev hon det 600 sidor långa manuskriptet till Katrina. Hon skickade in det till Holger Schildt förlags romanpristävling år 1936 – och vann första pris! Hon blev berömd över en natt – en askungesaga på gott och ont. Positivt var att romanpriset gjorde det möjligt för Sally att resa, studera och skriva.

Ytterligare två romaner är väl värda att läsa. *Prins Efflam* (1953) skildrar en by i Frankrike där en flykting, som senare visar sig vara en före detta SS-man, spolats upp ur havet. Valdemar Nyman kallar boken ett själsligt drama. Romanen *Vid havet* (1963) beskriver en ung dansk folkskollärare som även han har en gammal illgärning att sona. Havet är ständigt närvarande i båda romanerna. För Vårdöbor kan de självbiografiska berättelserna vara särskilt intressanta. *Barndomens land* (1948), *Upptäcktsresan* (1966) och *Min amerikanska saga* (1968) tar oss med på vandring i Sallys fotspår, i vår hembygd.

Sally Salminens roman "*Katrina*" (1936) har översatts till över tjugo språk. Nya upplagor trycks än idag.

Källor:

Mariehamns stadsbiblioteks författarporträtt, Den åländska kvinnans historia 1700-1950 (1990) av Gyrid Högman, Familjer och gårdar i Vårdö (2001) av Håkan Skogsjö, Sallys saga – en minnesbok om Sally Salminen (1986), Min amerikanska saga (1968), Upptäcktsresan (1966) samt Lars Asker.

"`Blåa äpplen?` stammade Katrina förbluffad, men hon var nu i det sinnestillstånd att hon kunde tro vad som helst."

Ur *Katrina* (1936).